

Otcovství svatého Josefa

Papež František věnoval svou katechezi „svatému Josefovi jako otci Ježíše“ a důležitosti zakoušet lásku otce a matky. „Chtěl bych zdůraznit příklad těch, kteří se rozhodli adoptovat dítě a prožívat tak jednu z nejnádhernějších forem mateřství a otcovství“, řekl papež.

05.01.2022

Drazí bratři a sestry, dobré ráno!

Dnes budeme rozjímat o svatém Josefovi jako Ježíšově otci. Evangelisté Matouš a Lukáš ho představují jako domnělého Ježíšova otce, nikoli jako jeho biologického otce. Matouš to upřesňuje a vyhýbá se formulaci „zplodil“, která se v rodokmenu používá pro všechny Ježíšovy předky, ale definuje ho jako „manžela Marie, z níž se narodil Ježíš, zvaný Kristus“ (1,16). Zatímco Lukáš to vyjadřuje slovy, že byl Ježíšovým otcem, „jak se věřilo“ (3,23), tj. že vystupoval jako jeho otec.

Abychom pochopili domnělé či zákonné otcovství Josefa, musíme mít na paměti, že ve starověku byla na Východě velmi rozšířená instituce adopce, a to více než v dnešní době. Člověk si vzpomene na v Izraeli běžný případ „levirátu“, který je v Deuteronomiu formulován takto: „Když budou bydlet bratři spolu a jeden z nich zemře bez syna, nevda

se žena zemřelého jinam, za cizího muže. Vejde k ní její švagr a vezme si ji za ženu právem švagrovství.

Prvorozený syn , kterého porodí, ponese jméno jeho zemřelého bratra, aby jeho jméno nebylo z Izraele vymazáno“ (Dt 25,5-6). Jinými slovy, rodičem tohoto dítěte je švagr, ale zákonným otcem zůstává zemřelý, který novorozenému dítěti poskytuje veškerá dědická práva. Tento zákon měl dvojí účel: zajistit potomky zesnulého a zachování pozůstalosti.

Josef jako oficiální otec Ježíše využívá práva dát svému synovi své jméno a právně ho uznat. Právně je otcem, ale ne generativně, nezplodil ho.

Ve starověku bylo jméno synonymem identity člověka. Změna jména znamenala změnu sebe sama, jako v případě Abrama, jehož jméno Bůh změnil na „Abrahám“, což znamená „otec mnoha“, „neboť“, jak říká kniha

Genesis, „bude otcem mnoha národů“ (Gn 17,5). Totéž platí o Jákobovi, který je nazýván „Izrael“, což znamená „ten, kdo bojuje s Bohem“, protože bojoval s Bohem, aby ho přiměl dát mu požehnání (srov. Gn 32,29; 35,10).

Především však pojmenovat někoho nebo něco znamenalo potvrdit svou autoritu nad pojmenovaným, jako to udělal Adam, když dal jméno všem zvířatům (srov. Gn 2,19-20).

Josef už věděl, že pro Mariina syna je připraveno jméno od Boha - Ježíšův pravý otec, Bůh, mu dal jméno - jméno „Ježíš“, což znamená „Pán zachraňuje“, jak mu vysvětlil anděl: „Neboť on zachrání svůj lid od jeho hříchů“ (Mt 1,21). Tento zvláštní aspekt postavy Josefa nám dnes umožňuje přemýšlet o otcovství a mateřství. A to považuji za velmi důležité: přemýšlet o otcovství v dnešní době. Žijeme totiž v době

notorického osíření. Je to zvláštní: naše civilizace je tak trochu sirotek a toto osíření je cítit. Kéž nám postava svatého Josefa pomůže pochopit, jak vyřešit pocit osířelosti, který nás dnes tolik zraňuje.

Nestačí přivést na svět dítě a říci, že jste také jeho otcem nebo matkou. „Otcové se nerodí, ale stávají se jimi. A nestávají se jím jen proto, že přivedete na svět dítě, ale protože za něj přebíráte odpovědnost. Pokaždé, když někdo přebírá odpovědnost za život druhého, v jistém smyslu vůči němu uplatňuje otcovství“ (Patris corde). Mám na mysli zejména všechny ty, kteří se otevírají přijetí života cestou adopce, což je velkorysý a krásný postoj. Josef nám ukazuje, že tento typ svazku není druhotný, není to nic vedlejšího. Taková volba patří k nejvyšším formám lásky, otcovství a mateřství. Kolik dětí na světě čeká, až se o ně někdo postará! A kolik manželů si

přeje být otci a matkami, ale z biologických důvodů toho nejsou schopni, nebo, i když už děti mají, chtějí se podělit o rodinnou náklonnost s těmi, kteří zůstali bez rodičů. Nesmíme se bát zvolit cestu adopce, podstoupit „riziko“ přijetí dětí. A dnes se s osiřením pojí i jisté sobectví. Nedávno jsem mluvil o demografické zimě, kterou dnes prožíváme: lidé nechtějí mít děti nebo chtějí mít jen jedno a ne víc. A je mnoho párů, které nemají děti, protože je nechtějí, nebo mají jen jedno, protože nechtějí další, ale mají dva psy, dvě kočky... Ano, psi a kočky nahrazují děti. Ano, je to směšné, rozumím, ale je to realita. A toto popírání otcovství a mateřství nás znevažuje, bere nám lidskost. A tak civilizace stárne a ztrácí lidskost, protože se ztrácí bohatství otcovství a mateřství. A země trpí, protože nemá děti a - jak někdo poněkud vtipně řekl - „a kdo teď bude platit daně na můj důchod, když nejsou

děti? Kdo se o mě postará?“ zasmál se, ale je to pravda. Prosím svatého Josefa o milost, aby probudil svědomí a abychom přemýšleli o tomto: mít děti. Otcovství a mateřství jsou plností lidského života. Přemýšlejte o tom. Je pravda, že pro ty, kdo se zasvěcují Bohu, existuje duchovní otcovství a duchovní mateřství; ale ti, kdo žijí ve světě a žení se, musí myslet na to, že budou mít děti, že jim budou obětovat svůj život, protože to oni jim budou zavírat oči, tedy mysleme na svou budoucnost. A také, pokud nemůžete mít děti, přemýšlejte o adopci. Ano, je to riziko: mít dítě je vždycky riziko, ať už přirozené, nebo adoptované. Rizikovější je však nemít žádné děti. Rizikovější je popírání otcovství, popírání mateřství, ať už skutečného, nebo duchovního. Muž a žena, kteří dobrovolně nerozvíjejí smysl pro otcovství a mateřství, přicházejí o něco hlavního, o něco důležitého. Přemýšlejte o tom, prosím. Doufám,

že instituce budou vždy připraveny pomoci v tomto smyslu s adopcí, seriózně dohlížet, ale také zjednodušit potřebný postup, aby se mohl splnit sen tolika dětí, které potřebují rodinu, a tolika manželů, kteří se chtějí darovat v lásce. Před časem jsem slyšel svědectví jednoho člověka, lékaře - významného ve své profesi -, který neměl děti a rozhodl se se svou ženou jedno adoptovat. A když přišel čas, nabídli jim jedno a řekli: „Ale nevíme, jak to bude s jeho zdravím. Možná může mít nějakou nemoc.“ A on - protože už dítě viděl - řekl : „Kdybyste se mě na to zeptal, než jsem přišel, možná bych řekl ne. Ale viděl jsem ho: přijímám ho.“ Je to touha být otcem, být matkou i v adopci. Nebojte se toho.

Modlím se, aby se nikdo necítil být ochuzen o pouto otcovské lásky. A aby ti, kdo trpí osiřením, mohli pokračovat bez tohoto ošklivého stavu. Kéž svatý Josef ochraňuje

sirotky a pomáhá jim, a kéž se
přimlouvá za páry, které si přejí mít
dítě. Za to se společně modleme:

Svatý Josefe, který jsi miloval Ježíše
otcovskou láskou,

bud' nablízku mnoha dětem,

které nemají rodinu a touží po otci a
matce.

Podpoř manžele, kteří nemohou mít
děti,

pomoz jim, aby skrze toto utrpení
objevili větší cíl.

Dej, aby nikomu nechyběl domov,

pouto, člověk, který by se o něj či o ni
staral,

a uzdrav sobectví těch, kdo se
uzavírají před životem,

aby otevřeli svá srdce lásce.

.....

pdf | dokument generován automaticky
z [https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/
otcovstvi-svateho-josefa/](https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/otcovstvi-svateho-josefa/) (06.08.2025)